

STOCKHOLM TİCARET ODASI TAHKİM ENSTİTÜSÜ'NDE TAHKİM

Araş. Gör. Mine TAN*

Giriş

Son yıllarda, tahkim yoluna başvurulması giderek daha fazla tercih edilen bir uyuşmazlık çözme yöntemi olarak belirmekte ve bu bağlamda özellikle kurumsal tahkim merkezlerinin iş yükü gün geçtikçe yoğunlaşmaktadır.

Uyuşmazlıkların çözümünde başvurulmuş kurumsal tahkim merkezlerinden biri de Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü'dür. Biz de beş bölümden oluşan bu çalışmamızda Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü'nü, tarihsel, yapısal ve işlevsel açıdan değerlendirmeye çalışacağız.

Çalışmamızın birinci bölümünde, Enstitü'nün uluslararası ticarî uyuşmazlıkların çözümündeki yerini, özellikle doğulu ve batılı ülkeler arasındaki ticarî ilişkiler bakımından incelemeye çalışacağız.

Çalışmamızın ikinci bölümünde ise Enstitü'nün kuruluşu, yapısı ve organları hakkında bilgi verdikten sonra, üçüncü bölümde Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü Tahkim Kuralları'na göre yürütülen tahkim prosedürünü ana hatlarıyla, zaman zaman uygulamadan örneklerle ve istatistikî bilgilerle ortaya koymaya çalışacağız.

Son üç bölümde ise uyuşmazlıkların Enstitü tarafından kabul edilmiş olan, Hızlandırılmış Tahkim Kuralları, Arabuluculuk Kuralları ve Sigorta Tahkim Kuralları'na göre çözüme kavuşturulması konusunda adı geçen kurallar çerçevesinde bilgi vermeye çalışacağız.

* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Devletler Özel Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi.

I- Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü'nün Uluslararası Ticarî Uyuşmazlıkların Çözümündeki Yeri

Kurulduğu yıl olan 1917 yılından bu yana¹ Stockholm Ticaret Odası (SCC) Tahkim Enstitüsü önceleri daha çok yerel uyuşmazlıkların tahkim yolu ile çözümünde rol alırken², uluslararası ticaretin ivme kazanmasıyla yıllar içerisinde giderek uluslararası karakterli uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözümünde de başvurulan, önemli bir kurumsal tahkim merkezi niteliğini kazanmıştır³.

SCC Tahkim Enstitüsü'nün bu niteliği kazanmasında, tahkim konusundaki uzun yıllara dayanan tecrübesi, gelişmiş ve sağlam hukuksal mekanizmalara sahip bulunmasının etkili oluşundan başka⁴, Enstitü'nün özellikle doğu-batı bloğu arasındaki ticarî ve ekonomik uyuşmazlıkların çözümünde tercih edilen bir kurumsal tahkim örgütü olmasının nedenleri arasında, İsveç'in hukuksal anlamda uluslararası standartlara uygunluğu, doğu ülkeleri; bilhassa Rusya'ya coğrafi yakınlığı ve en önemlisi politik tarafsızlık geleneği sayılabilir⁵.

1960'lı yıllarda uluslararası ticaretin giderek gelişmeye başlaması ile birlikte, uyuşmazlıkların sözleşme taraflarının buldukları ülkeler-

1 FRANKE Ulf, *Introduction to Arbitration*, http://www.chamber.se/arbitration/shared_files/articles/arkiv/introtoarb_eng.html.

2 Stockholm Arbitration Newsletter, 1999-1, s.2, http://www.chamber.se/arbitration/shared_files/newsletters/SCCI_Newsletter_1999_1.pdf.

3 1970'lerde 11 olan toplam dava sayısı, 1980'lerde 29'a, 1990'larda 110'a ve 2002'ye kadar olan dönemde 128'e yükselmiştir, SCC Institute Annual Report, 2002, http://www.chamber.se/arbitration/shared_files/pdf/SCC_Ann_Report_2002_eng.pdf.

4 Stockholm Arbitration Newsletter, 1991-1, (dn 2).

5 WRIGHT Randy M., *Enforcing Contractual Obligations and Resolving Commercial Disputes in Russia*, <http://www.berrymoorman.com/articles/speech.html>; SCHLOSSER Peter, *Arbitration in Sweden*, *Stockholm Chamber of Commerce*, *Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht*, 1978, s.190; Stockholm Arbitration Newsletter, 1999-1, (dn 2); STREMPER Hans/ SJÖVAL Bengt, *East-West Arbitration: Combining Different Legal Systems*, Stockholm Arbitration Newsletter, 2003-1, s.1, http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/newsletter/newsletter_1_2003_eng.pdf.

den başka bir yerde bağımsız ve tarafsız bir şekilde çözüme kavuşturulması fikri önem kazanmıştır. Bu fikrin uygulamasına yönelik ilk adım Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) Ticaret ve Endüstri Odası, Amerikan Tahkim Odası (AAA) ve Stockholm Ticaret Odası tarafından 12 Ocak 1977 tarihinde akdedilen anlaşmada⁶, Amerikan şirketleri ve Sovyet dış ticarî örgütleri arasındaki sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların Stockholm'de, Stockholm Ticaret Odası ile işbirliği içinde, tahkim yoluyla çözüme kavuşturulmasını öngören ve USA-SSCB Ticarî Sözleşmelerinde İhtiyarî Tahkim Klozu⁷ olarak bilinen bir model tahkim klozunun kabul edilmiş olmasıdır. Bu anlaşma ile sadece SCC Tahkim Enstitüsü'nün uluslararası ticarî uyuşmazlıkların çözümündeki rolü artmamış, aynı zamanda genel olarak uyuşmazlığa taraf devletler dışında, üçüncü devletler gerçekleştirilen tahkim yargılamaları yaygınlık kazanmaya başlamıştır⁸.

1991 yılında SSCB'nin dağılmasının ardından da SCC Tahkim Enstitüsü doğu-batı uyuşmazlıklarının çözümünde önemini kaybetmemiş, aksine, ekonomik ve politik sistem değişikliğinin, SSCB'nin yerini alan Rusya Federasyonu ve yeni kurulan bağımsız ülkelerde ticarî canlılığın artmasına yol açması⁹, Avrupa Birliği'nin genişlemesi ve Çin'in Dünya Ticaret Örgütü'ne girmesi ile birlikte doğu-batı ticarî ilişkilerin yoğunlaşması¹⁰, SCC Tahkim Enstitüsü'nün uyuşmazlık çözüm merkezi olarak önemini daha da artırmıştır.

Rusya Federasyonu ile Amerika Birleşik Devletleri arasında 17 Haziran 1992'de akdedilen Yatırımların Teşvikine ve Karşılıklı Korunmasına Dair Anlaşma, âkit taraflardan biri ve diğer ülke vatandaşı ya da şirketi arasındaki uyuşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözüme kavuşturulamaması halinde, taraflara, uyuşmazlığın Yatırım İhtilaflarının Halline Dair Uluslararası Merkez'e (ICSID), Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) Tahkim Kuralları'

6 Sözleşme metni için bkz. www.adr.org/index2.1jsp?JSPssid=15778&JSPscr=uoload\LIVESITE\Rules_procedures\Topics_Interest\..\focusArea\international\inter.association_agreements.html.

7 Optional Arbitration Clause for Use in Contracts in USA-USSR Trade 1977.

8 FRANKE, (dn 1).

9 WRIGHT, (dn 5).

10 STREMPPEL/ SJÖVAL, (dn 5).

na göre yürütülen uluslararası tahkime ya da tarafların sözleşme ile kararlaştırdıkları başka bir Tahkim Enstitüsü'ne başvurmaları imkânını sağlamaktadır¹¹. Bu anlaşmanın ardından Rusya Federasyonu Ticaret ve Endüstri Odası (ICAC) ile Amerika Tahkim Odası ve Stockholm Ticaret Odasının katılımıyla, 15 Aralık 1992 tarihinde bir anlaşma daha akdedilmiştir. 1977 tarihli anlaşmanın yerini alan ve USA-Rusya Ticarî Sözleşme ve Yatırım Sözleşmelerinde İhtiyarî Tahkim Klozu Anlaşması¹² olarak adlandırılan bu anlaşmada, 1977 tarihli anlaşmadaki model tahkim klozu revize edilmiş ve yine SCC Tahkim Enstitüsü ticarî ve yatırım uyuşmazlıklarının çözüm merkezi olarak tavsiye edilmiştir¹³.

Rusya Federasyonu ile imzaladığımız 2000 tarihli Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'da¹⁴ da, SCC Tahkim Enstitüsü, bir âkit taraf ile diğer âkit tarafın yatırımcısı arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde başvurulabilecek merciler arasında sayılmıştır. Sözleşme'nin 10. maddesine göre, uyuşmazlığın taraflar arasında yazılı bildirimle konu olmasından itibaren 6 ay içinde dostane yollarla çözümlenememesi halinde, taraflar uyuşmazlığın çözümü için, ülkesinde yatırım yapılan âkit tarafın yetkili mahkemesi ya da hakem mahkemesi, UNCITRAL Tahkim Kuralları'na göre kurulacak bir hakem mahkemesi ya da SCC Tahkim Enstitüsü'ne başvurabilecektir.

11 WRIGHT, (dn 5).

12 Optional Arbitration Clause for Use in Contracts in USA-Russian Trade and Investment 1992. Sözleşme metni için bkz. www.adr.org/index2.1jsp?JSPssid=15778&JSPscr=uoload\LIVESITE\Rules_procedures\Topics_Interest\..\focusArea\international\inter.association_agreements.html.

13 WRIGHT, (dn 5); 1990 yılında Enstitü önüne gelen toplam 35 davadan 4'ü, 1991'de 63 davadan 26'sı, 1992'de 65 davadan 22'si, 1993'te 85 davadan 49'u, 1994'te 100 davadan 57'si, 1995'te 97 davadan 54'ü, 1996'da 100 davadan 65'i, 1997'de 110 davadan 52'si, 1998'de 122 davadan 59'u, 1999'da 135 davadan 48'i, 2000'de ise toplam 135 davadan 35'inde taraflar arasında Sovyetler/Rusya menşeli olanlar bulunmaktadır, Stockholm Arbitration Newsletter, 2001-2, http://chamber.se/arbitration/shared_files/newsletters/SCCI_Newsletter_2001_2_Eng.pdf.

14 RG 16.05.2000-24051, 51 vd.

Pek çok farklı türde uyuşmazlık SCC Tahkim Enstitüsü'nde tahkim yargılamasına konu olmaktadır. Bunların başında joint-venture, lisans, yapı, menkul kıymetler, hizmet ve özellikle eşya alım satımı konulu uyuşmazlıklar gelmektedir. 2000 yılında görülen toplam 120 davadan 36'sı eşya alım satımı, 18'i hisse senedi alımı, 8'i lisans, 8'i co-operation, 6'sı ticarî işletme alım satımı, 5'i joint-venture, 5'i yapı, 4'ü iş ve 28'i de bunların dışındaki alanlarla ilgili bulunmaktadır¹⁵.

II- Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü'nün Yapısı ve Genel Olarak Görevleri

SCC Tahkim Kuralları (SCC TK), Stockholm Ticaret Odası tarafından kabul edilerek 1 Nisan 1999'da yürürlüğe girmiştir¹⁶. Bu kuralların 1. bölümü SCC Tahkim Enstitüsü'nün yapısı ile ilgili hükümler içermektedir.

SCC Tahkim Enstitüsü, Stockholm Ticaret Odası'nın bir parçası olmasına rağmen Oda'dan bağımsız bir yapıya sahiptir. Enstitü uyuşmazlık çözümü ile ilgili bir kurum olmakla birlikte, uyuşmazlıkların çözümünde karar mercii durumunda değildir. Enstitü uyuşmazlıkların çözümü hakkında bizzat karar vermek yerine, gerek yerel gerekse uluslararası nitelikli uyuşmazlıkların, SCC Tahkim Kuralları'na, Enstitü tarafından kabul edilen Hızlandırılmış Tahkim Kuralları¹⁷, Arabuluculuk Kuralları¹⁸, Sigorta Tahkim Kuralları¹⁹ ya da SCC kurallarının öngördüğünden kısmen veya tamamen farklı bir usule göre yürütülen tahkim kurallarına göre karara bağlanmasında yardımcı

15 Eşya alım satımı ile ilgili uyuşmazlıklar, 1999 yılında SCC Enstitüsü tahkim yargılamasına konu olan uyuşmazlıkların %61'ini oluşturmuştur, Stockholm Arbitrations Newsletter, 2000-1, http://chamber.se/arbitration/shared_files/newsletters/SCCI_Newsletter_2000_1.pdf ; SCC Institute Annual Report, 2002, (dn 3).

16 SCC Tahkim Kuralları için bkz. Yearbook Commercial Arbitration, XXIVa-1999, 420; http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/regler/sccrules.pdf.

17 bkz .aşağıda 742 vd.

18 bkz. aşağıda 745 vd.

19 bkz. aşağıda 749 vd.

olmak suretiyle faaliyetlerini icra etmektedir²⁰. Bunların dışında, Enstitü'ye uyuşmazlıkların SCC kurallarına göre çözümü ile ilgili olarak yol göstermesi ve tahkim ve arabuluculukla ilgili olarak bilgi sağlamak amacıyla başvurma imkânı da bulunmaktadır (SCC TK md.1).

SCC Tahkim Kuralları'nın 9. maddesinde, SCC Enstitüsü'nün tüm bu faaliyetlerini tahkimin gizliliğini koruyarak ve tarafsız, pratik ve süratli bir şekilde yürütmesi öngörülmüştür.

SCC Tahkim Enstitüsü'nün, Stockholm Ticaret Odası Müdürler Kurulu tarafından 3 yıl için görevlendirilen 6 üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu bulunmaktadır. Müdürler Kurulu, SCC Enstitüsü Yönetim Kurulu üyeleri arasından bir başkan ve bir de başkan yardımcısı seçer. Başkan ve başkan yardımcısı olarak seçilen bu kişilerin hukukçu olmaları gerekmektedir (SCC TK md.2.1).

Ticaret Odası Müdürler Kurulu, SCC Enstitüsü'nün Yönetim Kurulu üyelerini, başkan ve başkan yardımcısını seçme yetkisine sahip olduğu gibi, olağanüstü koşulların bulunması halinde Yönetim Kurulu üyelerini görevden alma yetkisine de sahiptir. Diğer yandan, bir üye istifa ettiğinde ya da görevden alındığında Müdürler Kurulu o üyenin yerine başka bir üye görevlendirecektir (SCC TK md.2.2).

Yönetim Kurulu ayda bir kez olağan toplantısını yapmaktadır. Gereken hallerde Yönetim Kurulu bir ayın dolması beklenmeden de toplanabilmektedir²¹. Yönetim Kurulu en az iki üye ile karar vermekte, çoğunluğun sağlanamaması halinde başkanın oyu kararı belirlemektedir. Acele hallerde, başkan ya da başkan yardımcısı Yönetim Kurulu yerine karar verme hakkına sahiptir. Yönetim Kurulu tarafından ve-

²⁰ 2002 yılına ait toplam 120 davadan 71'i SCC Tahkim Kuralları'na, 34'ü Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na, 4'ü UNCITRAL Tahkim Kuralları'na, 2'si Arabuluculuk Kuralları'na, 7'si Ad Hoc tahkim kurallarına ve 2'si diğer kurumsal tahkim kurallarına göre yürütülmektedir, SCC Institute Annual Report 2002, (dn 3).

²¹ MAGNUSSON Annette, *The Practice of the Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce - An Inside View*, s.48, http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/artikelarkiv/am_an_inside_view.pdf, (Stockholm Arbitration Report 2001-2'de yayınlanmıştır).

rilen kararlar kesindir ve Oda tarafından denetlenemez (SCC TK md.3). Yönetim Kurulu kararlarının Ticaret Odası'nın denetimine tâbi olmaması yönündeki bu kural, SCC Enstitüsü'nün bağımsızlığının dayanağını teşkil etmektedir. Yönetim Kurulu'nda verilen bütün kararlar ve bu kararların verilmesinde yer alan tüm Yönetim Kurulu üyeleri tutanaklara geçirilmekte ve bu tutanaklar başkan tarafından imzalanmaktadır²².

Enstitü, hukukçu olan bir genel sekreter idaresinde bulunan bir Sekreteryaya'ya sahiptir (SCC TK md.4). Enstitü'ye ait günlük faaliyetler bu Sekreteryaya tarafından yürütülmektedir. Sekreteryaya'nın Enstitü nezdindeki davalarla ilgili faaliyetleri Sekreteryaya'ya bağlı 3 birim tarafından gerçekleştirilmektedir. Her birim hukukçu olan bir konsül ve bir yardımcından oluşmaktadır²³.

III- SCC Tahkim Kurallarına Göre Yürütülen Tahkim

A-Davanın Hakem Mahkemesine Gönderilmesinden Önceki Evre

1-Tahkim Talebinin Yapılması ve Cevap Lâyihasının Sunulması

SCC Tahkim Kuralları'na göre tahkim prosedürü, SCC Enstitüsü'ne yöneltilen bir tahkim talebi ile başlar²⁴. Tahkim talebi, tarafların ve vekillerinin isim, adres, telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresi bilgilerini, uyuşmazlığın özeti ve netice-i talebe ilişkin bir ön beyanı, tahkim talebinin dayandığı tahkim anlaşması ya da tahkim klozunun bir örneğini ve davacı tarafından atanan hakeme dair kimlik, adres, telefon, faks numarası, elektronik posta adresi gibi bilgileri içermelidir (SCC TK md.5).

Enstitü'ye gönderilen tahkim talebi derhal Sekreteryaya'daki birimlerden birine iletilir. Prensip olarak birimlere yapılan bu devirler sıra ile

²² MAGNUSSON, (dn 21), 51.

²³ Her birim ortalama olarak 50 davadan sorumlu bulunmaktadır, MAGNUSSON, (dn 21), 46.

²⁴ SCC Tahkim Kuralları'nın 8. maddesine göre tahkim talebinin SCC Enstitüsü'ne ulaştığı tarih tahkimin başlangıç tarihi sayılacaktır.

olur. Ancak daha önce Enstitü önüne gelen bir uyuşmazlıkta taraf olan kişi ya da kişilerin bulunduğu bir dava, eski uyuşmazlıkla ilgili faaliyetlerden sorumlu olan birime gönderilir. Böylece davanın daha etkili bir şekilde idaresi sağlanmış olmaktadır²⁵. Tahkim talebinin hangi birime gönderileceğinde dilin de etkisi bulunmaktadır. Sekreteryanın dava ile ilgili faaliyetleri İsveç dili dışında başta İngilizce olmak üzere başka bir çok dilde de yürütülebilmektedir²⁶.

Davacı, tahkim talebi ile birlikte bir başvuru ücreti yatırmak zorundadır. Bu başvuru ücretinin miktarı, SCC Tahkim Kurallarınının 3. bölümünü teşkil eden ve tahkim talebi tarihinde geçerli olan Tahkim Giderlerine Dair Kurallar'a göre tespit edilir²⁷. Başvuru ücretinin davacı tarafından tahkim talebinde bulunulması sırasında yatırılmamış olması halinde, Enstitü, davacının başvuru ücretini yatırması için bir süre tespit eder (SCC TK md.6). Başvuru ücretinin bu belirlenen süre içerisinde de yatırılmaması halinde tahkim talebi reddedilecektir (SCC TK md.7).

Davacının tahkim talebi SCC Enstitüsü tarafından davalıya tebliğ edilerek, davalı Enstitü'ye tahkim talebine karşı bir cevap sunmaya davet edilir (SCC TK md.10.1).

SCC Tahkim Kuralları'nın 12. maddesinde Enstitü tarafından gerçekleştirilen tebligat konusu düzenlemiştir²⁸. Buna göre, SCC tarafından gerçekleştirilen her türlü tebligat ya da diğer bildirimler muhatabın bilinen son adresine, kurye ya da taahhütlü mektup, faks, elektronik posta veya gönderme işleminin kaydedilebildiği diğer bir haberleşme aracı ile yapılmalıdır (SCC TK md.12.1,2). Bununla birlikte, uygulamada, tahkim talebinin tebliği gibi önemli bir konuda sadece gönderme kaydı yeterli görülmeyerek, teslim kaydı aranmakta ve tebliğe ko-

²⁵ MAGNUSSON, (dn 21), 46.

²⁶ MAGNUSSON, (dn 21), 47; İsveç diline ek olarak 1.birim Bulgarca, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça, 2.birim İngilizce, Almanca, 3.birim ise İngilizce, Almanca dillerine hâkimdir, MAGNUSSON, (dn 21), 47, dn.4.

²⁷ Bu kuralların 1. maddesinde başvuru harcı 1.000 _ olarak tespit edilmiştir.

²⁸ Bu maddede düzenlenen usul sadece Enstitü tarafından gerçekleştirilen tebligatlarda değil, Hakem Mahkemesi tarafından gerçekleştirilen yazışmalarda da uygulanır (SCC TK md.20.5).

nu belgelerin muhatap tarafından teslim alındığında tereddüde yer vermemek için talep davalıya konsolosluk kanalıyla ya da iadeli taahhütlü mektupla gönderilmektedir²⁹. Tebligatın teslim kaydı ile yapılması halinde tebligatın yapıldığı tarih teslim tarihi iken, gönderme kaydının yeterli olduğu tebligatlarda, tebligat olağan koşullar dahilinde mevcut adrese ulaşabileceği en geç tarihte yapılmış sayılmaktadır (SCC TK md.12.3).

Davalının, bildirilen adreste bulunamadığı hallerde, davacıdan tebligatın yinelenmesi için başka bir adres bildirmesi talep edilmektedir. Davacının bildirdiği adresin yeterince açık olmaması durumunda, adresin açık hale getirilmesi için davacı ile irtibata geçilmekte, ancak, pek çok denemeye rağmen davalıya ulaşılamaması halinde davacıdan belgeleri davalıya kendisinin ulaştırması istenmektedir³⁰.

Tahkim talebi kendisine tebliğ edilen davalının, SCC Enstitüsü tarafından belirlenen sürede sunması gereken cevap, davalının tahkim talebine ilişkin görüşlerini ve davalı tarafından atanan hakeme ait kimlik, adres, telefon, faks numarası ve elektronik posta adresi gibi bilgileri içermelidir (SCC TK md.10.1.i,ii).

Davalı, tahkim anlaşmasının geçerliliği veya uygulanabilirliği ile ilgili bir itirazda bulunmak istiyorsa, bu itirazı gerekçeleri ile birlikte cevap lâyihasında yapılmak zorundadır (SCC TK md.10.2).

Karşı dava açmak isteyen davalı da, buna yönelik talebini, karşı davanın dayandığı gerekçeler ve netice-i talebe ilişkin bir ön beyanla birlikte yine cevap lâyihasında dile getirmelidir (SCC TK md.10.3)³¹.

Davalının sunduğu cevap lâyihası da, Enstitü tarafından davacıya tebliğ edilir ve davacıya, davalının itirazları ve savunmaları hakkında beyanda bulunması için imkân tanınır (SCC TK md.10.4).

Davalının tahkim talebine cevap vermekten imtina etmesi tahkim prosedürünün işlemesine engel olmaz (SCC TK md.10.5).

²⁹ MAGNUSSON, (dn 21), 48.

³⁰ MAGNUSSON, (dn 21), 48.

³¹ Ancak cevap dilekçesinde karşı dava ile ilgili bir beyan bulunmaması, davanın Hakem Mahkemesi'ne tevdiinden sonra karşı dava açılmasına engel olmaz, bkz. 734.

SCC Tahkim Enstitüsü taraflardan, Enstitü'ye sundukları yazılı beyanları hakkında açıklama getirmelerini talep edebilir. Davacının, Enstitü'nün bu talebini yerine getirmemesi davanın reddi sonucunu doğurur. Aynı durum davalı tarafından açılan karşı dava hakkında, davalının, Enstitü tarafından talep edilen açıklamayı getirmemesi hali için de söz konusudur. Böyle bir durum karşı davanın reddi ile sonuçlanacaktır. Ancak, davalının bunun dışındaki herhangi bir yazılı beyanı hakkında açıklamada bulunmaması tahkim prosedürünün devam etmesini engellemeyecektir (SCC TK md.11.1).

SCC Enstitüsü'nün taraflara belli bir konuda vermiş olduğu sürenin Enstitü tarafından uzatılması mümkündür (SCC TK md.11.2).

2-Yönetim Kurulu Kararları

Lâyhalar teatisinin sona ermesinden sonra tahkim prosedürünün devam etmesi için SCC Enstitüsü tarafından bazı kararların verilmesi gerekmektedir. Yönetim Kurulu'nun olağan olarak ayda bir kez yapılan toplantısından 10 gün önce, Sekreteryaya, Yönetim Kurulu'nda görüşülecek davalar hakkında Yönetim Kurulu'na tavsiyede bulunmak üzere, genel sekreter ya da genel sekreter yardımcısı başkanlığında toplanır. Bu hazırlık toplantısında, konsül, dava ile ilgili bilgileri Sekreteryaya'nın diğer üyeleri önünde özetler. Bu özet, Sekreteryaya'nın tavsiye kararı ile birlikte Yönetim Kurulu'na gönderir. Yönetim Kurulu'nda, her konsül kendi biriminin sorumlu olduğu davalar ile ilgili bilgi verir³².

Lâyhalar teatisinin, bir Yönetim Kurulu toplantısının hemen ardından tamamlanmış olması gibi hallerde, Yönetim Kurulu'nun vereceği kararlar için bir dahaki toplantıyı beklemek yerine, konsül ve Yönetim Kurulu üyeleri arasında gerçekleşen yazışmalar aracılığıyla genellikle bir ya da iki gün içinde karar verilmekte ve birkaç haftalık bir zaman kaybı bu şekilde önlenmiş olmaktadır. Yönetim Kurulu kararlarının bu şekilde alınması halinde, konsülün davayı Yönetim Kurulu önünde sözlü olarak sunma olanağı bulunmamaktadır. Konsülün dava ile ilgili yazılı açıklamalarını alan Yönetim Kurulu üyeleri, konsül ile bağlantıya geçerek davayla ilgili görüşlerini bildirir ve Yönetim

³² MAGNUSSON, (dn 21), 49.

Kurulu kararı da bu görüşlere dayanarak verilir³³.

Acele hallerde ve eğer şartlar uygunsa, kararlar Yönetim Kurulu başkanı tarafından da verilebilir. Buna örnek olarak, Enstitü'nün hakem ataması için, tarafların belli bir süre öngörmüş olması hali gösterilebilir. Bu hallerde, konsül Yönetim Kurulu başkanı ile bir araya gelerek, ona dava hakkında bilgi verir. Yazışmalar aracılığıyla ve acele hallerde başkan tarafından verilen kararlara uygulamada pek sık rastlanmamaktadır³⁴.

Yönetim Kurulu'nun karar vereceği konulardan biri yargılama yetkisi hakkındadır. Tahkim talebine konu olan uyuşmazlık hakkında Enstitü'nün yargılama yetkisine sahip olmaması tahkim talebinin reddini gerektiren bir sebep olarak düzenlenmiştir (SCC TK md.7).

Yargılama yetkisi konusunda yapılacak incelemede SCC Tahkim Enstitüsü'nün yetki sahibi olmadığı açık bir şekilde anlaşılıp anlaşılmadığına bakılmaktadır. Zira, SCC Tahkim Kuralları'nın 7. maddesindeki ifade bunu gerektirmektedir³⁵. 7. maddeye göre, SCC Enstitüsü'nün yargılama yetkisine sahip olmadığı ancak açıkça anlaşılması halinde tahkim talebi Enstitü tarafından reddedilecektir. Diğer bir deyişle, SCC Enstitüsü'nün yargılama yetkisine sahip olduğunun açıkça anlaşıldığı hallerde ve belirsizlik hallerinde dahi tahkim başvurusu kabul edilecektir.

Enstitü'nün yargılama yetkisi hakkındaki inceleme bakımından tahkim anlaşmasında ya da tahkim şartında kullanılan kelimeler önem taşımaktadır. Tahkim anlaşması ya da tahkim klozunun birden çok dilde yazılmış olması halinde, taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça her dil dikkate alınmaktadır. Bu meyanda önemli problemlerden biri zayıf ifadeye sahip tahkim klozlarıdır³⁶. Tahkim klozunun be-

33 MAGNUSSON, (dn 21), 49-50.

34 MAGNUSSON, (dn 21), 51.

35 "If it is clear that the SCC Institute lacks jurisdiction ... Request for Arbitration shall be dismissed."

36 ..İsveç, Stockholm'de Tahkim Mahkemesi'ne.. (..to the Court of Arbitration in Stockholm..), 48/1998 - ..İsveç'de Stockholm'de yerleşik olan Tahkimde.. (.. Arbitration ... domiciled in Stockholm, Sweden..), 41/1998 - ..İsveç Stockholm'de tarafsız bir tahkim mahkemesinde, adı geçen tahkim düzenlemele-

lirsiz, anlaşılmaz olması, yetki incelemesinde vakit kaybına, tahkim prosedürünün uzamasına ve dolayısıyla tahkim giderlerinin artmasına neden olacaktır. SCC Tahkim Enstitüsü Kuralları'na göre yürütülecek tahkimi öngören tahkim klozlarının oldukça büyük bir çoğunluğunda SCC model tahkim klozu kullanılmamaktadır. Bu, sözleşmelerin hazırlanması aşamasında uyuşmazlıkların çözümü ile ilgili kısmı görüşülürken, model kloza ulaşmanın mümkün olmaması ya da konunun üzerinde vakit harcanılacak ya da bir uzmanın yardımının alınmasını gerektiren bir konu olmadığından düşünülmesinden kaynaklanmaktadır. Tahkim klozunun doğru ifade edilmesinde gösterilen bu ihmâl de sıkça karşılaşılan yargılama yetkisi itirazlarına neden olmaktadır³⁷.

Yönetim Kurulu, yargılama yetkisinin tespitinden başka, tarafların kararlaştırmamış olmaları halinde hakem sayısını belirleyecek ve gereken hallerde tek hakemi ya da Hakem Mahkemesi başkanını atayacak³⁸ ve tahkim giderleri avansı miktarı hakkında karar verecektir³⁹(SCC TK md.13/i,ii,iv).

SCC Tahkim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun hakkında karar verebileceği bir diğer husus da tahkim yeridir. Tahkim yeri konusunda ön-

rine göre...(by a neutral arbitration court in Sweden, Stockholm in accordance with the regulations of said Arbitration..), 121/1998 - ..Stockholm'de Uluslararası Tahkim'e.. (...to International Arbitration in Stockholm..), 17/1999 - ...İsveç Stockholm Uluslararası Tahkim Mahkemesi'nde Alman - Fin Tahkim Kurallarına göre...(by the International Court of Arbitration, Stockholm, Sweden; in accordance with the German- Finnish Terms of Arbitration..), 86/1999 - ..İsveç, Stockholm'de bulunan Tahkim'e.. (...to Arbitration which is placed in Stockholm, Sweden..), 90/1999 ibarelerini içeren tahkim klozlarına dayanan tahkimlerin hiç birinde SCC Enstitüsü tahkim yetkisine açıkça sahip bulunmadığı yönünde karar vermemiştir. Bu kararlar için bkz. MAGNUSSON, *Prima Facie Dcisions on Jurisdiction*, 4 vd, http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/artikelarkiv/am_jurisdiction.pdf, (Stockholm Arbitration Report 2000-2'de yayınlanmıştır).

37 MAGNUSSON, (dn 36), 1.

38 Hakem sayısı ile tek hakem ve Hakem Mahkemesi başkanı atanması konusundaki açıklamalar aşağıda Hakem Mahkemesi'nin Teşekkülü başlığı altında yer almaktadır, 725 vd.

39 Tahkim giderleri avansı konusundaki açıklamalar aşağıda Tahkim Giderleri Avansı başlığı altında yer almaktadır, 731 vd.

celikli olarak belirleyici olan tarafların iradesidir. Ancak tarafların bir anlaşmaya varmamış olmaları halinde tahkim yeri hakkında Yönetim Kurulu tarafından karar verilecektir (SCC TK md.13.iii).

3-Hakem Mahkemesi'nin Teşekkülü

a- Hakem Sayısı

Hakem sayısı konusunda da öncelikli olarak belirleyici olan taraf iradesidir. Buna göre taraflar hakem sayısını diledikleri gibi belirleyebilirler, bu konuda bir sınırlama öngörülmemiştir. Ancak tarafların hakem sayısı üzerinde anlaşmaya varmamış olması halinde, Hakem Mahkemesi 3 hakemden oluşacaktır. Bununla birlikte, SCC Tahkim Enstitüsü davanın yapısı, uyuşmazlık miktarı ve diğer koşulları dikkate alarak uyuşmazlığın tek hakem tarafından çözüme kavuşturulmasına karar verebilir (SCC TK md.16.1). Dava konusu meblağın düşük olması ya da uyuşmazlığın basit bir yapıda olması, Enstitü'nün tek hakem atanması kararına gerekçe olmaktadır. Uygulamada tek hakem atanmasına karar verilmeden önce tarafların görüşü alınmakta ve genellikle dava konusu meblağın 100.000 Euro'yu aşmaması halinde tek hakem atanmaktadır⁴⁰.

b- Hakemlerin Atanması

Hakem sayısının birden fazla olduğu hallerde her bir taraf eşit sayıda hakem seçecektir. Daha önce de belirtildiği gibi davacı tahkim talebinde, davalı da cevap layihasında seçmiş olduğu hakem ya da hakemleri Enstitü'ye bildirebilmektedir. Böyle bir bildirimde bulunmayan tarafa, hakem seçimi için Enstitü tarafından bir süre verilir. Tayin edilen bu süre içerisinde de hakem seçiminin yapılmaması halinde, taraflarca aksi kararlaştırılmıyorsa, hakem seçimi SCC Tahkim Enstitüsü tarafından gerçekleştirilir (SCC TK md.16.2).

⁴⁰ JARVIN, *Appointment of Arbitrators in Stockholm Chamber of Commerce*, 4, http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/artikelarkiv/jarvin_st_petersburg_eng.pdf.

SCC Tahkim Kuralları, tarafların birden çok kişiden oluşması halinde hakem seçiminin ne şekilde yapılacağı konusunda da bir düzenleme getirmiştir. Buna göre davacı taraf ya da davalı tarafın birden çok kişiden oluşması halinde, davacılar hep birlikte ve davalılar da hep birlikte eşit sayıda hakem seçecektir. Taraflardan birinin birlikte seçim yapamaması halinde, SCC Enstitüsü bu taraf adına hakem seçimini gerçekleştirir. Haklı sebeplerin varlığı halinde ise, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça tüm hakemler SCC Enstitüsü tarafından seçilecektir (SCC TK md.16.3).

Hakem Mahkemesi'nin birden fazla hakemden oluşması halinde ya da uyuşmazlığın tek hakem tarafından çözüme kavuşturulacağı halde, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, Hakem Mahkemesi başkanı ya da tek hakem SCC Enstitüsü tarafından seçilir (SCC TK md.16.4)

Taraflarca atanmış olan hakemin ölümü halinde, seçimi yapmış olan taraf, SCC Enstitüsü'nce atanmış bir hakemin ölümü halinde ise SCC Enstitüsü, ölen hakem yerine başka bir hakem seçecektir (SCC TK md.16.6).

Hakemlerden birinin istifa etmesi ya da azli⁴¹ halinde SCC Enstitüsü bu hakemin yerine başka bir hakem seçer. Burada, Enstitü'nün yeni hakemi atama yetkisi bakımından istifa eden ya da azledilen hakemin taraflarca ya da Enstitü tarafından atanmış olmasının bir önemi bulunmamakla birlikte, hakemin taraflardan birince atanmış olması halinde, SCC Enstitüsü seçimi yapmış olan tarafın görüşünü alacaktır. Hakem Mahkemesi'nin 3 ya da daha fazla hakemden oluşması halinde, SCC Enstitüsü yargılamaya kalan hakemlerle devam edilmesine karar verebilir. Böyle bir kararın verilmesinden önce tarafların ve hakemlerin görüşü alınır (SCC TK md.16.7). Uygulamada, yeni hakem atanması kararın verilmesini geciktireceğinden ve dolayısıyla tahkim yargılamasının etkisini azaltacağından, hakemin istifası ya da azlinin, özellikle, duruşmaların gerçekleştirildiği, delillerin toplandığı muhakeme safhasından sonra ve Hakem Mahkemesi'nin karar vermesinden önce gerçekleşmesi halinde, Enstitü, kararın kalan hakemlerle verilmesini uygun görmektedir⁴².

⁴¹ Hakemin azledilme gerekçeleri için bkz. 729 vd.

⁴² JARVIN, (dn 40), 13.

Hakemlerin taraflarca atandığı hallerde, hakem tayini SCC Enstitüsü'nden tamamen bağımsız bir şekilde gerçekleşmektedir. Zira, SCC Enstitüsü ne tayin prosedüründe yer almakta, ne de davacı tarafından yapılan hakem tayinini onaylamaktadır. Enstitü taraflarca tayin edilen hakem ile ilgili bilgileri elde ettiğinde, hakem ile bağlantıya geçilmekte ve hakem özgeçmişini sunmaya ve bağımsızlık ve tarafsızlığını doğrulamak üzere Enstitü'nün standart formunu doldurmaya davet edilmektedir⁴³.

Hakemin SCC Enstitüsü tarafından seçiminde, Enstitü Yönetim Kurulu bir sıra dahilinde 2 yada 3 kişi belirler. Yönetim Kurulu toplantısını takiben, konsül ilk sıradaki hakem adayına ulaşır ve Hakem Mahkemesi başkanı ya da tek hakem olmayı kabul edip etmediğini sorar. Bu kişinin hakemliği kabul etmesi halinde artık diğer adaylarla bağlantıya geçilmez. Bu aşamada, SCC TK'nın 9. maddesinde öngörülen gizlilik prensibi gereği hakem adayına dava hakkında asgarî bilgi verilir (SCC TK md.9). Hakemlik önerisi aday tarafından kabul edildiğinde, o da taraflarca tayin edilen hakemler gibi, bağımsızlığı ve tarafsızlığını gösterecek formu doldurmaya davet edilir. Yönetim Kurulu hakemi seçerken, uyuşmazlığın özellikleri, tarafların sayısı, -eğer bu aşamada biliniyorsa- esasa uygulanacak hukuk ve yargılama dilini dikkate alır⁴⁴. Enstitü'nün bir hakem listesi bulunmamaktadır. Bunun yerine olası hakemlerin özgeçmişleri toplanmakta ve gerektiğinde güncelleştirilmektedir⁴⁵.

c-Hakemlerle İlgili Kriterler

Taraflar ve SCC Enstitüsü hakem atanmasında kural olarak serbesttir, diledikleri milliyetten ya da meslekten kişiyi hakem olarak atayabilirler.

Bununla birlikte SCC Tahkim Kuralları md.17'nin 1. fıkrasına göre hakemler tarafsız ve bağımsız olmak zorundadır. Bu düzenleme, tahkim yargılamasının olabildiğince adil bir şekilde yürütülmesi ve adil bir çözüme ulaşılması amacına yöneliktir.

⁴³ MAGNUSSON, (dn 21), 47.

⁴⁴ JARVIN, (dn 40), 6 ; MAGNUSSON, (dn 21), 53.

⁴⁵ MAGNUSSON, (dn 21), 53.

Hakemin bağımsız olması gereği, onun sadece kendisini atayan taraftan değil, uyuşmazlığın tüm taraflarından bağımsız olmasını dile getirir. Hakemin adil karar verebilmesi için sadece bağımsız olması yeterli olmayacaktır. Malî açıdan ve diğer açılardan taraflardan bağımsız olan hakem, aynı zamanda tarafsız da olmak zorundadır. Bağımsızlık daha çok objektif kriterlere dayandığından, tespiti, tahkim prosedürlerinin başlamasından önce de mümkün olurken, tarafsızlıkta subjektif kriterler devreye girmekte ve hakemlerin taraflı davrandıkları çoğunlukla tahkim prosedürünün devamı sırasında tespit edilebilmektedir⁴⁶.

Hakemlerin olabildiğince adil bir yargılama yapmalarını sağlamaya yönelik bir düzenleme de, SCC Tahkim Kuralları'nın 16. maddesinde yer almaktadır. Bu düzenlemeye göre, tarafların farklı tâbiyetten olmaları halinde, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça ya da koşullar aksini gerektirmedikçe, SCC Enstitüsü tarafından seçilecek tek hakem ya da Hakem Mahkemesi başkanının taraflardan farklı bir tâbiyete sahip olması gerekmektedir (SCC TK md.16.8).

Kendisine hakemlik teklif edilen kişi tarafsızlık ve bağımsızlığıyla ilgili haklı şüphe uyandırabilecek durumları ifşâ etmelidir. Böyle bir ifşâ olmaksızın atanan hakem, derhal taraflara ve diğer hakemlere yazılı olarak bu açıklamayı yapmalıdır (SCC TK md.17.2).

Hakem adayı bağımsızlığı konusunda şüphe yaratabilecek, taraflardan birinin çıkarlarını korumaya eğilimi olduğu izlenimini uyandırabilecek ya da davanın etkin şekilde çözümünü engelleyebilecek her türlü olay ya da durumu açıklayarak bu konuda olabildiğince tedbirli davranmalıdır. Hakem adayı, bu bağlamda, mevcut ve daha önce sahip olduğu meslekî pozisyonunu, dava konusu uyuşmazlık hakkında sahip olduğu bilgileri ya da hakemlik faaliyetini etkileyebilecek her türlü bağlantısını açıklamalıdır⁴⁷.

Bu açıklama yükümlülüğü sadece hakem olarak tayin edilmesinden önce değil, hakem olarak atanması halinde, tahkim yargılaması sırasında da devam edecektir. Buna göre tarafsız ve bağımsız bir şekilde faaliyet göstermesini engelleyecek herhangi bir durumdan haberdar

⁴⁶ JARVIN, (dn 40), 8.

⁴⁷ JARVIN, (dn 40), 9.

olan hakem, derhal tarafları ve diğer hakemleri yazılı olarak bilgilendirmekle yükümlüdür (SCC TK md.17.3).

Hakemin, gerek taraflarca, gerekse SCC Enstitüsü tarafından tayin edildiği hallerde, hakem adayına hakemlik teklifini kabul edip etmediğini beyan için bir standart form gönderilir. Hakem bu formda, bağımsızlığı, tarafsızlığı ya da gerekli gördüğü diğer hususlarla ilgili olarak açıklama yapma imkânını bulacaktır. Hakemler tarafından sunulan formlar taraflara gönderilir. Bu formlarda açıklanan hususlarda taraflar değerlendirme yapıp, istiyorlarsa hakemin reddi konusunda harekete geçebileceklerdir⁴⁸. Hakemin reddi konusunda Enstitü'nün resen harekete geçme imkânı yoktur⁴⁹. Ancak SCC Tahkim Kuralları'nın 19. maddesi SCC Enstitüsü'ne hakemlik görevini gereği gibi yerine getirmeyen hakemi, tarafların ve hakemlerin görüşünü alarak görevden alma imkânı sağlamaktadır. Buna göre tahkim yargılaması sırasında bağımsız ve tarafsız olma ilkesine aykırı davranan hakem, SCC Enstitüsü tarafından görevden alınabilecektir.

d-Hakemin Reddi

SCC kurallarınının 18. maddesinde, tarafların hakemi reddetme hakları olduğu ifade edilmektedir. Buna göre, hakemi reddetmek isteyen tarafın, reddi, gerekçeleriyle birlikte yazılı olarak SCC Enstitüsü'ne bildirmesi gerekmektedir (SCC TK md.18.1).

Hakemin reddi sebepleri her dava için farklı olabilmekle birlikte, hakemin ya da hakemin hukuk firmasında çalışan birinin, taraflardan biri ile ilişkisinin bulunması, hakemin taraflardan biri ile aynı milliyetten olması, daha önce taraflardan birinin tarafı olduğu bir tahkim yargılamasında hakemlik yapmış olması, taraflardan birinin avukatı bile birlikte çalışmış olması ya da davanın neticesinden bir fayda beklentisi içerisinde olması en sık görülen red sebepleridir⁵⁰.

48 MAGNUSSON, (dn 21), 47-48.

49 SCC TK md.18'e göre hakemin reddini sadece taraflar gerçekleştirebilirler. Bu konudaki açıklamalar aşağıda Hakemin Reddi başlığı altında yer almaktadır, 729 vd.

50 ÖHRSTRÖM Marie, *Decisions by the SCC Institute Regarding Challenge of Arbitrators*, 35-36, http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/artike-

Hakemin reddinin bildirimi, red sebebinin öğrenilmesinden itibaren 15 gün içerisinde yapılmalıdır. Bu süre içerisinde SCC Enstitüsü'ne hakemin reddi bildiriminde bulunmayan taraf, bu hakkından feragat etmiş sayılacaktır (SCC TK md.18.2).

SCC Enstitüsü taraflara ve hakemlere red hakkında beyanda bulunma imkânı tanır (SCC TK md.18.3). Hakimin reddi üzerine taraflara ve hakemlere tanınan beyanda bulunma süresi genellikle 2 haftadır. Bu sürenin sona ermesi üzerine red daima Yönetim Kurulu'nca ya olağan toplantıda ya da reddi görüşmek için özel olarak düzenlenen toplantıda karara bağlanır. Konunun Yönetim Kurulu önüne götürülmesinden önce, konsül dava ile ilgili belgeleri hazırlar, Sekreteryaya red üzerinde görüşür ve bir tavsiye kararı verir⁵¹. Hakemin reddi konusunda nihaî kararı verecek olan mercii SCC Enstitüsü Yönetim Kurulu'dur. Yönetim Kurulu, hakemin gereken nitelikleri haiz olmadığına kanaat getirirse, hakemi görevden alır (SCC TK md.18.4)⁵². Bu halde, Enstitü, görevden alınan hakem yerine başka bir hakem tayin edecektir⁵³. Yönetim Kurulu, reddin yerinde olmadığı sonucuna vardığında ise hakemin reddini reddedecektir. SCC Enstitüsü'nün ister hakemin reddinin reddi, isterse hakemin azli yönünde verdiği kararlar gerekçe içermemektedir⁵⁴. Verilen karar hakkında, taraflar ve hakemler derhal bilgilendirilir⁵⁵.

larkiv/marie_sar_2002_1.pdf, (Stockholm Arbitration Report 2002-1'de yayınlanmıştır). SCC Tahkim Enstitüsü hakemin kendisini atayan taraf ile aynı şehirde ikamet ediyor olmasını (60/1999), davalının atadığı hakemin daha önce davalının taraf olduğu bir tahkim yargılamasında hakemlik yapmış olmasını (10/2000), hakemin kuzeninin davalının şirketinde yönetim kurulu üyesi olmasını (87/2000) hakemin azli için yeterli görmemiştir. Bu kararlar için bkz. ÖHRSTRÖM, 39 vd.

51 MAGNUSSON, (dn 21), 57; ÖHRSTRÖM, (dn 50), 38.

52 SCC Enstitüsü 1999 yılında gerçekleşen 5 reddeden 2'sinde, 2001 yılında gerçekleşen 2 reddeden birinde reddedilen hakemin azline karar verirken, 2000 yılındaki toplam 4 ve 2002 yılı Haziran ayına kadarki 2 red başvurusunu reddetmiş bulunmaktadır, ÖHRSTRÖM, (dn 50), 38.

53 bkz. yukarıda Hakemlerin Atanması başlığı altında yer alan açıklamalar, 725 vd.

54 ÖHRSTRÖM, (dn 50), 38.

55 MAGNUSSON, (dn 21), 57.

SCC Enstitüsü'nün hakemin reddi konusunda verdiği kararlar kesin-dir. Bu karara karşı Enstitü nezdinde herhangi bir itiraz mercii bulunmamaktadır (SCC TK md.18.4).

4-Tahkim Giderleri Avansı

Tahkim prosedürüne devam edilebilmesi için, hakem ücretleri, SCC idarî ücreti ve tahkim prosedürleri sırasında Hakem Mahkemesi ve SCC Enstitüsü tarafından yapılacak tahkim masraflarını karşılayacak miktarda bir avansın yatırılması gerekmektedir (SCC TK md.14). SCC TK'nın 13. maddesinin (iv) bendine göre bu miktar SCC Enstitüsü tarafından tespit edilecektir. Uyuşmazlığın, çözüme kavuşturulmak üzere Hakem Mahkemesi'ne gönderilmesi, tahkim giderleri avansının yatırılmış olmasına bağlıdır (SCC TK md.15).

Tahkim giderleri avansının düzenlendiği SCC TK md.14'de, tahkim giderleri hakkındaki 39. maddeye gönderme yapılmıştır. Buna göre tahkim giderleri avansı, SCC TK md.39'a göre hesaplanacak tahkim giderlerine eşit olmalıdır⁵⁶.

Davacı ve davalı kural olarak tahkim giderleri avansından eşit miktarda sorumludur (SCC TK md.14.2). Taraflardan birinin kendi payına düşen avansı yatırmaması halinde, Enstitü bu miktarın ödenmesi için diğer tarafa süre tanır. Ödemenin bu sürede de yapılmaması durumunda, dava tamamen ya da avansın eksik kalan miktarı nispetinde kısmen reddedilir (SCC TK md.14.3).

Karşı dava açılması halinde, SCC Enstitüsü karşı davanın tahkim giderleri için ayrı bir avansın ödenmesine karar verebilir. SCC Enstitüsü, davanın Hakem Mahkemesi'ne tevdiinden sonra da Hakem Mahkemesi tarafından verilen bilgiler doğrultusunda, ek bir miktarın ödenmesine karar verebilir (SCC TK md.14.2).

Tahkim giderleri avansının kural olarak nakden ödenmesi gerekmektedir birlikte, Enstitü tarafından kabul edilmesi halinde, avansın bir kısmının banka teminatı ya da başka türde bir teminat olması da mümkündür (SCC TK md.14.5).

⁵⁶ Bu hesaplamanın nasıl yapılacağı aşağıda Tahkim Giderleri başlığı altında yer almaktadır, 741 vd.

Uyuşmazlığın, davanın Hakem Mahkemesi'ne gönderilmesinden önce çözüme kavuşması halinde, taraflardan, davacının tahkim başvurusu sırasında yatırdığı başvuru ücreti dışında herhangi bir ücret talep edilmemektedir⁵⁷.

B-Davanın Hakem Mahkemesi'ne Gönderilmesinden Sonraki Evre

1. Genel Olarak

Hakem Mahkemesi'nin teşkili ve tahkim giderleri avansının yatırılmasının ardından, uyuşmazlığı çözüme kavuşturması amacıyla dava Hakem Mahkemesi'ne gönderilir (SCC TK md.15).

Davanın Hakem Mahkemesi'ne gönderilmesinden önce tahkim prosedürünü planlama ve prosedürü işletme sorumluluğu SCC Enstitüsü Yönetim Kurulu ve Sekreteryaya'ya ait iken, bu sorumluluk davanın Hakem Mahkemesi'ne tevdi ile artık Hakem Mahkemesi'ne geçmektedir. Tevdiden sonra SCC Enstitüsü, SCC kuralları tarafından açıkça öngörülmedikçe tahkim prosedürün yürütülmesinde rol almamaktadır⁵⁸. Ancak tahkimin yürütülmesinin Hakem Mahkemesi'nin sorumluluğa geçmesi, Enstitü'nün davaya nezaret etme görevinin sona ermesi anlamına gelmemektedir⁵⁹. Davanın Hakem Mahkemesi'ne gönderilmesinden sonra tahkimin yürütülmesinin kural olarak Hakem Mahkemesi'nin hâkimiyetine girmesi tahkim yargılamasını daha etkin kılmaktadır⁶⁰.

57 MAGNUSSON, (dn 21), 56.

58 SCC Enstitüsü'nün davanın Hakem Mahkemesi'ne tevdiinden sonra da tahkime müdahale ettiği hallere örnek olarak: SCC TK'nın 19.md'sine göre hakemi görevden alma yetkisi için bkz. 729, md.33'e göre karar süresini uzatma yetkisi için bkz. 738 ve md.35.2'ye göre sahip olduğu yetki için bkz. 740.

59 Hakem Mahkemesi, dava dilekçesi ve savunma dilekçeleri ile yargılama sırasında verdiği kararların birer suretini Sekreteryaya'ya sunmaktadır, MAGNUSSON, (dn 21), 53.

60 MAGNUSSON, (dn 21), 53.

2-Hakem Mahkemesi'ndeki Tahkim Prosedürü

Tahkim yargılamasının usulü konusunda karar verme yetkisi Hakem Mahkemesi'ne aittir. Hakem Mahkemesi yargılama usulünü, tarafların isteklerini de dikkate alarak, tahkim anlaşması şartlarına ve SCC Tahkim Kuralları'na göre belirler (SCC TK md.20.1).

Hakem Mahkemesi başkanı da, Hakem Mahkemesi tarafından bu yönde karar verilmesi halinde, tek başına usul kuralları ihdas edebilecektir (SCC TK md.20.2).

Tahkimin yürütülmesinde gizlilik ve tarafsızlık ilkesi, davanın Hakem Mahkemesi'ne gönderilmesinden sonra da geçerlidir. Buna göre, Hakem Mahkemesi tahkimin gizliliğini koruyacak ve tarafsız davranarak her bir tarafa davasını sunmada yeterli imkânı verecektir. Diğer taraftan Hakem Mahkemesi'nin tahkim yargılamasını yürütürken süratli ve pratik bir şekilde hareket etmesi öngörülmüştür (SCC TK md.20.3). Tüm bu belirtilen hususlara aykırı davranan hakem, SCC TK'nın 19. maddesinde öngörülen azledilme müeyyidesi ile karşılaşabilecektir.

a-İddia ve Savunma

Davanın Hakem Mahkemesi'ne gönderilmesinin ardından, davacı, Hakem Mahkemesi tarafından belirlenen süre içerisinde, netice-i talebe, bu talebin dayandığı maddî vakıa ve olaylara ve delillerine ilişkin bir ön beyanı içeren dava dilekçesini Hakem Mahkemesi'ne sunmalıdır. Davacının daha önceden beyanda bulunmuş olduğu konulara dava dilekçesinde tekrar yer verilmesi gerekmez (SCC TK md.21.1.i,ii,iii).

Davalı da, yine Hakem Mahkemesi tarafından belirlenen süre içerisinde, netice-i talebin kısmen ya da tamamen kabulü ya da reddine dair beyanı, dayandığı maddî vakıa ve olayları, varsa gerekçeleri ile birlikte karşı davasını ve dayandığı delillere ilişkin bir ön beyanı içeren savunma dilekçesini Hakem Mahkemesi'ne sunmalıdır. Davalının da, daha önceden beyanda bulunmuş olduğu hususları dava dilekçesinde yinelemesi gerekmez (SCC TK md.21.2.i.ii.iii.iv).

Dava ve savunma dilekçelerini alan Hakem Mahkemesi, bunlara ek

olarak taraflardan başka yazılı beyanda bulunmalarını da isteyebilir (SCC TK md.21.3). Bu dilekçelerin birer örneği Hakem Mahkemesi tarafından SCC Enstitüsü'ne gönderilmektedir⁶¹.

SCC TK'nın 22. maddesi davanın ve savunmanın ıslahını mümkün kılmaktadır. Maddenin 1. fıkrasına göre, taraflardan her biri, tahkim anlaşmasının sınırları içerisinde kalarak, davasını ya da savunmasını ıslah edebilir. Ancak, Hakem Mahkemesi'nin ıslahın zaman itibariyle uygun olmayacağı kanaatinde olması halinde, davanın ya da savunmanın ıslahı mümkün olmayacaktır (SCC TK md.22.1). Maddenin 2. fıkrasında ise SCC TK madde 10 hükmünün karşı dava açma hakkı bakımından 1. fıkranın uygulanmasına engel olamayacağı ifade edilmiştir. Buna göre, tahkim talebine verdiği cevapta karşı dava açmamış olan davalı, bu davayı savunma dilekçesinde açma imkânına sahiptir.

b-Yargılama Dili

Tahkim yargılamasının dili öncelikle tarafların iradesine bırakılmıştır. Taraflar tahkim yargılamasında kullanılacak dil ya da diller konusunda anlaşabilirler. SCC TK'nın 23. maddesine göre tarafların tahkim sözleşmesinde tahkimin dili konusunda bir anlaşmaya varmamış olmaları halinde, Hakem Mahkemesi'nin tarafların görüşlerini aldıktan sonra tahkim yargılamasının dili konusunda karar vereceği ifade edilmiştir. 2001 yılında, SCC Tahkim Kuralları'na göre yürütülen davaların %56'sı İsveç dilinden başka dillerde görülmüştür⁶².

c-Uygulanacak Hukuk

SCC TK md. 24'ün 1. fıkrasına göre tahkim yargılamasında esasa uygulanacak hukuk konusunda belirleyici olan tarafların iradesidir. Taraflar, tahkime konu olan uyuşmazlığın esasına uygulanacak hukuku serbestçe kararlaştırabilirler. Bu durumda Hakem Mahkemesi de davanın esası hakkında taraflarca seçilen hukuka göre karar verecektir. Taraflar böyle bir hukuk seçiminde bulunmamışlarsa, Hakem Mahkemesi en uygun olduğuna kanaat getirdiği hukuku uyuşmazlığın esasına tatbik edecektir (SCC TK md.24.1).

61 MAGNUSSON, (dn 21), 53.

62 MAGNUSSON, (dn 21), s.47, 3.

Maddenin 2. fıkrasına göre hukuk seçiminde atıf söz konusu değildir. Taraflarca belli bir ülke hukuku hakkında yapılan seçim, bu ülkenin kanunlar ihtilafı kuralları değil iç maddî hukuku hakkında yapılmış sayılır.

SCC Tahkim Kuralları'na göre, Hakem Mahkemesi'nin tahkim yargılamasındaki yetkisi sadece hukuk hakemliği ile sınırlı değildir. Hakem Mahkemesi'nin uyuşmazlığı bir pozitif hukuka göre değil de hak ve nisfete göre ya da *muslih hakem*⁶³ olarak çözebilmesi ise, ancak, tarafların bunu açıkça kararlaştırmış olmaları halinde mümkündür (SCC TK md.24.3).

Tarafların hem zamandan tasarruf etmek hem de esasa uygulanacak hukukun hakemlerin seçimine bırakılmasının yaratacağı belirsizlikten kaçınmak için, tahkim prosedürünün başlamasından önce özellikle tahkim klozu ya da tahkim anlaşmasının kabulü sırasında uyuşmazlığın esasına uygulanacak hukuku belirlemeleri yerinde olacaktır⁶⁴.

d-Duruşmalar

SCC TK'nın 25. maddesi duruşmalarla ilgili olarak düzenleme getirmektedir. Maddenin 1. fıkrası hükmüne göre tahkim yargılaması sırasında duruşma, ancak taraflardan birinin talebi üzerine ya da Hakem Mahkemesi'nin duruşma yapılmasını uygun görmesi halinde yapılır. Duruşma yapılacak ise, Hakem Mahkemesi tarafların isteklerini dikkate alarak, duruşmanın zamanını, süresini ve delillerin ileri sürülme şekli de dahil olmak üzere duruşmanın nasıl ilerleyeceğini belirler. Duruşmaların mutlaka tahkim yerinde yapılması gerekmektedir. SCC TK'nın 20. maddesinin 4. fıkrasına göre Hakem Mahkemesi taraflara danıştıktan sonra, duruşmaların tahkim yerinden başka bir yerde yapılmasına karar verebilir. Taraflardan birinin haklı bir neden göstermeksizin duruşmaya katılmaması, Hakem Mahkemesi'nin yargılamaya devam etmesini ya da karar vermesini engelleme-

63 Bu deyim *amiable compositeur* deyimini yerine kullanılmıştır, bkz. ŞANLI Cermal, *Uluslararası Ticarî Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları*, 2. Bası, İstanbul-2002, 493.

64 FRANKE, (dn 1).

yecektir (SCC TK md.28)⁶⁵.

Yargılama sırasında hakemlerden biri değiştiğinde, yeni teşekkül eden Hakem Mahkemesi, daha önce yapılan duruşmaların tekrar edilip edilmeyeceğine ya da ne ölçüde tekrar edileceğine karar verecektir (SCC TK md.25.2).

e-Deliller

SCC Tahkim Kuralları'nın 26. maddesi delillere ilişkindir. Maddenin 1. fıkrasında, Hakem Mahkemesi'nin talebi üzerine, tarafların, dayanakları delilleri, hangi delil ile neyi kanıtlamak istediklerini de belirterek beyan etmeleri, bunlardan yazılı belge niteliğinde olanları ise Hakem Mahkemesi'ne sunmaları gerektiği ifade edilmektedir.

SCC Tahkim Kuralları'nda tarafların sunacakları delillerle ilgili olarak herhangi bir sınırlama öngörülmemiştir. Bununla birlikte delilin dava ile ilgisi bulunmaması ya da ispatın daha elverişli veya ucuz bir yolla gerçekleştirilmesinin mümkün olması hallerinde Hakem Mahkemesi sunulan delili reddedebilir (SCC TK md.26.2).

f-Bilirkişiler

Taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça, Hakem Mahkemesi uyuşmazlığı çözüme kavuştururken özel bir konuda görüş bildirmek üzere bir ya da birden çok bilirkişi görevlendirebilir (SCC TK md.27.1). Talep üzerine Hakem Mahkemesi taraflara bilirkişiye sormama hakkı tanır (SCC TK md.27.2).

g-İhtiyatî Tedbirler

SCC Tahkim Kurallarınının 31. maddesinde, Hakem Mahkemesi ihtiyatî tedbir kararı verme konusunda yetkilendirilmiştir. Buna göre, taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça, Hakem Mahkemesi yargılamanın devamı sırasında bir tarafın talebi üzerine, muhakeme edilen iddiayı temin etmek için ihtiyatî tedbir kararı verebilir. Bu karar,

⁶⁵ bkz. 737.

ancak diğer tarafın belli bir edada bulunması şeklinde olabilecektir (SCC TK md.31.1). Buradan yola çıkarak Hakem Mahkemesi'nin taraflar dışında 3. kişileri bağlayıcı tedbir kararı vermesinin mümkün olmadığı söylenebilir.

Böyle bir tedbiri, tahkim talebinde bulunmuş olan davacı talep edebileceği gibi, karşı davacı durumunda olan davalı da talep edebilecektir. İhtiyatî tedbire karar verilmesi halinde, Hakem Mahkemesi, tedbir talep eden tarafın, diğer tarafın bu tedbir nedeniyle oluşabilecek zararlarını karşılamak üzere uygun bir teminat yatırmasını isteyebilir (SCC TK md.31.1).

Taraflarca ihtiyatî tedbir konusunda yargı organlarına yöneltilen talepler, tahkim anlaşmasına ya da SCC Tahkim Kuralları'na aykırı sayılamayacaktır (SCC TK md.31.2). Diğer bir deyişle tahkim yargılamasına konu olan uyuşmazlıkla ilgili olarak ihtiyatî tedbir kararı verme yetkisi, bu kurallara göre, Hakem Mahkemesi'ne hasredilmemektedir. Böylelikle taraflar tahkim prosedürlerinin devamı sırasında yargı organlarına ihtiyatî tedbir talebinde bulunabilecekleri gibi, böyle bir talebin varlığı da Hakem Mahkemesi'nin ihtiyatî tedbirler konusundaki yetkisine hanel getirmeyecektir.

h-Diğer Usulî Hükümler

SCC Tahkim Kuralları'nın 28. maddesi uyarınca taraflardan biri haklı bir neden göstermeksizin duruşmaya katılmaz ya da Hakem Mahkemesi'nin bir isteğini yerine getirmezse, bu Hakem Mahkemesi'ni ne yargılamaya devam etmekten ne de hüküm vermektan alıkoyar (SCC TK md.28).

Yargılama esnasında, tahkim anlaşması, SCC Tahkim Kuralları ya da yargılamada uygulanan diğer kurallara aykırılığa, makul bir süre içerisinde itiraz etmeyen tarafın bu aykırılığa itiraz hakkından feragat etmiş sayılacağı SCC TK'nın 29. maddesinde ifade edilmiştir.

30. maddede de, tahkim yargılaması sırasında her türlü kararın ancak çoğunlukla alınabileceği, çoğunluğun sağlanamaması halinde ise, taraflarca başka türlü kararlaştırılmış olmadıkça, Hakem Mahkemesi başkanının oyunun kararı belirleyeceği ifade edilmektedir.

3-Karar

Tahkim konusu uyuşmazlık, tarafların tahkim yargılaması sırasında sulh olmaları hali dışında, Hakem Mahkemesi'nin vereceği kararla çözüme kavuşturulur.

SCC Tahkim Kuralları'nın 33. maddesinde, tahkim yargılaması sonunda verilecek karar için bir süre öngörülmüştür. Buna göre Hakem Mahkemesi davanın kendisine tevdi edildiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde tahkim konusu uyuşmazlığı karara bağlayacaktır. Aynı maddede, bu sürenin SCC Enstitüsü tarafından uzatılabileceği belirtilmektedir.

Kararın verilmesi gereken 6 aylık sürenin bitiminden bir ay önce Sekreteryaya tarafından Hakem Mahkemesi'ne bir hatırlatma yazısı gönderilmektedir. Öngörülen sürede hükmün verilmesinin zor gözüktüğü hallerde, Hakem Mahkemesi başkanı ya da tek hakem Sekreteryaya'dan sürenin uzatılmasını talep edebilir. Taraflar da doğrudan doğruya Enstitü'den sürenin uzatılması talebinde bulunabilirler. Şayet Hakem Mahkemesi tarafından Enstitü'ye sunulmuş bulunan bir belgeden, yargılama süresinin uzatılmasına ihtiyaç olduğu anlaşılıyorsa, dosyadan sorumlu olan konsül, Hakem Mahkemesi başkanı ile irtibata geçerek konuyu görüşebilir. Karar süresi genellikle 2-3 aydan daha fazla uzatılmamaktadır. Ancak tarafların, sürenin daha çok uzatılmasında anlaşmış olduklarını Enstitü'ye bildirmeleri halinde, bu anlaşma dikkate alınmaktadır. Tarafların süre uzatımı konusunda farklı görüşlere sahip olduklarının bilinmesi ya da talep edilen sürenin olağanüstü uzun olması hallerinde, karar verilmeden önce taraflar süre uzatımı konusunda görüş bildirmeye davet edilirler. Uygulamada, süre uzatımı talebinin tamamen reddedildiği görülmemekte, ancak çoğunlukla talep edilen süreden daha az sürelerle karar verilmektedir. SCC Enstitüsü pratiğinde, öngörülen süreden sonra verilmiş bir karar bulunmamaktadır⁶⁶.

Tahkim yargılaması devam ederken tarafların sulh olmaları halinde, Hakem Mahkemesi'nin uyuşmazlık konusunda karar vermesine gerek kalmayacaktır. Ancak, Hakem Mahkemesi tarafların talebi üzerine bu sulhü hakem kararı formunda kaleme alabilir (SCC TK md.32.5).

⁶⁶ MAGNUSSON, (dn 21), 58.

Karar tahkim yerinde verilmiş sayılır (SCC TK md.32.1) Hakem Mahkemesi'nin kararı fiilen tahkim yerinden başka bir yerde vermiş olmasının bu bakımdan bir önemi bulunmamaktadır.

Tahkim kararı gerekçeli olarak verilir, karar tarihini içerir ve hakemler tarafından imzalanır (SCC TK md.32.1). Kararda bir hakemin imzasının yokluğu halinde, kararın, imzası bulunmayan hakemin uyuşmazlığın karara bağlanmasına katılmış olduğuna yönelik bir kayıt düşülmek suretiyle, hakemlerin çoğunluğu tarafından imzalanarak verilmesi mümkündür (SCC TK md.32.1). Taraflar Hakem Mahkemesi başkanının hükmü tek başına imzalayacağına karar verebilir (SCC TK md.32.3).

Kararda yer verilmesi gereken diğer bir husus da, tahkim giderleri ve bu giderlerin taraflar arasında ne oranda paylaşılacağıdır. Sadece tahkim giderlerine ilişkin ayrı bir kararın verilmesi de mümkündür (SCC TK 32.6.).

Tahkim yargılaması sonunda verilecek karar da, yargılama sırasında verilecek her türlü karar gibi ancak çoğunlukla verilecek, çoğunluğun sağlanamaması durumunda ise Hakem Mahkemesi başkanının oyu kararı belirleyecektir⁶⁷. Bu durum, her halükârda bir karar verilmesini mümkün kılmaktadır. Bunun yanı sıra hakemlerden birinin geçerli bir neden olmaksızın belli bir konu hakkındaki müzakerelerde yer almaması, bu konuda diğer hakemler tarafından karar verilmesini engellemeyecektir (SCC TK md.32.2).

Verilen karara katılmayan hakem, karşı görüşünü karara ekleme hakkına sahiptir (SCC TK md.32.4).

Taraflardan birinin talebi üzerine belli bir konu ya da uyuşmazlık konusunun bir kısmı hakkında bağımsız bir karar da verilebilir (SCC TK md.34.1). Taraflardan birinin davayı kısmen kabul etmesi halinde, kabul edilen kısımla ilgili olarak bağımsız karar verilmesi mümkündür (SCC TK md.34.2).

Taraflardan birinin bir iddiasından vazgeçmesi halinde, diğer taraf bu iddia hakkında karar verilmesini talep etmedikçe, Hakem Mahkemesi davanın vazgeçilen iddia ile ilgili kısmını hakkında karar vermez

67 bkz. 737.

(SCC TK md.35.1). Tahkim giderleri avansını ödemeyen tarafın böyle bir talepte bulunması halinde, SCC Enstitüsü vazgeçilen iddia hakkında karar verilmesini, talepte bulunan tarafın avansı yatırması koşuluna bağlayabilir (SCC TK md.35.2).

Taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça, Hakem Mahkemesi taraflardan birinin talebi üzerine, kararda, kaybeden tarafın karşı tarafın yasal vekâlet ücreti ve diğer giderlerini tazmin etmesine hükmedebilir (SCC TK md.41).

Hakem Mahkemesi hükmü derhal taraflara tebliğ etmekle yükümlüdür (SCC TK md.32.7). Kısmî ve bağımsız kararlar da dahil olmak üzere SCC kurallarına göre verilmiş tüm kararlar Enstitü tarafından muhafaza edilmektedir⁶⁸.

Tarafların sulh olmaları hali dışında, uyuşmazlığın çözümünde son söz sahibi olan Hakem Mahkemesi'dir. Zira Hakem Mahkemesi ne kararın verilmesinden önce Enstitü ya da Ticaret Odasının herhangi bir organından kararlar ilgili tavsiye almakta, ne de Hakem Mahkemesi tarafından verilen karar Enstitü nezdindeki bir organın şekil ya da esas açısından incelenmesine ya da onayına konu olmaktadır. Enstitü kararlar ilgili resen bir incelemeye girişemediği gibi tarafların da karara karşı Enstitü'ye itiraz hakları bulunmamaktadır. Tahkim yargılaması sonunda Hakem Mahkemesi tarafından verilen kararın kesin ve taraflar bakımından bağlayıcı olduğu, SCC Tahkim Kuralları'nın 36. md'sinde ifade edilmiştir.

Kararda açık hesap ya da yazı hataları bulunması halinde bunlar Hakem Mahkemesi tarafından düzeltilir (SCC TK md.37.1).

Kararın verilmesinden itibaren 30 gün içinde, Hakem Mahkemesi, hükme bağlanması gerekirken kararda yer verilmemiş bir konu hakkında, taraflardan birinin talebi üzerine karar verecektir (SCC TK md.37.2). Yine hükmün verilmesinden itibaren 30 gün içinde, Hakem Mahkemesi, taraflardan birinin talebi üzerine, hükmün yazılı olarak tanzihini yapabilir (SCC TK md.37.3). Her iki halde de Hakem Mahkemesi önce tarafların görüşlerini alacaktır (SCC TK md.37.3).

Tahkim prosedürünün sona ermesinden sonra, Hakem Mahkemesi

⁶⁸ MAGNUSSON, (dn 21), 54.

davada verilen her karar ve talimat yanında, tutulan her zabtın bir suretini SCC Tahkim Enstitüsü'ne gönderir. Adı geçen belgeler Enstitü tarafından dosyalanarak muhafaza edilir (SCC TK md.38).

4-Tahkim Giderleri

Kararın verilmesi gereken son tarihten önce Hakem Mahkemesi SCC Enstitüsü'nden tahkim giderleri konusunda kesin kararını vermesini talep eder. Kural olarak tahkim giderleri ile ilgili kararlar Yönetim Kurulu tarafından verilir⁶⁹. Yönetim Kurulu tahkim giderleri hakkındaki bu kararı, tahkim yargılaması sırasında Hakem Mahkemesi tarafından gönderilen belgeler de dahil olmak üzere tüm dava dosyasını göz önünde tutarak verir. Ayrıca kararın verilmesinden önce Hakem Mahkemesi dava ile ilgili ek bilgi vermeye davet edilmektedir⁷⁰.

Daha önce de belirtilmiş olduğu gibi tahkim giderleri avansı tahkim giderlerine eşit olacak şekilde hesaplanmış olmalıdır⁷¹. Bununla birlikte uygulamada bu miktarlar arasında zaman zaman farklılık bulunabilmektedir. Davanın Hakem Mahkemesi'ne gönderilmesinden önce tespit edilen tahkim giderleri avansı ile yargılama sonunda hesaplanan tahkim giderleri arasındaki fark, uyuşmazlık miktarının yargılama sırasında değişmesi ya da davanın tahmin edilenden önemli ölçüde çok ya da az uğraşı gerektirmiş olması gibi nedenlerden kaynaklanabilir⁷².

Bu kararlar kaydedilmekte ve bir merkezde toplanmaktadır. Böylelikle, Yönetim Kurulu tahkim giderleri ile ilgili olarak vereceği kararlarda geçmiş tecrübelerinden de faydalanma imkânı bulmaktadır⁷³.

Tahkim giderleri 4 kalemden oluşmaktadır. Bu kalemlerden en önemlisini hakemlerin ücreti teşkil eder (SCC TK md.39.1.i). Diğer kalemler ise SCC Enstitüsü idarî ücreti, tahkim prosedürleri sırasında Ha-

69 Bilirkişi ücretleri ve giderlerinin tespit edilmesi konusu için bkz. 736.

70 MAGNUSSON, (dn 21), 54.

71 bkz. 731.

72 MAGNUSSON, (dn 21), 54.

73 MAGNUSSON, (dn 21), 54.

kem Mahkemesi ve SCC Enstitüsü tarafından yapılan harcamalar ile bilirkişi ücreti ve giderleridir (SCC TK md.39.1.ii,iii,iv).

Hakem ücreti ve SCC Enstitüsü'nün idarî ücreti, Enstitü tarafından tahkimin başladığı tarihteki Tahkim Giderleri Kuralları'na göre kesin olarak tespit edilirken, bilirkişi ücreti ve giderlerinin miktarı hakkındaki kesin karar Hakem Mahkemesi tarafından verilmektedir (SCC TK md.39.2)⁷⁴.

Uyuşmazlığın, Hakem Mahkemesi önünde tahkim yargılaması devam ederken, henüz karar verilmeden çözüme kavuşturulması halinde, tahkim giderlerindeki kalemler, tahkim prosedürünün gelmiş olduğu aşama dikkate alınarak hesaplanmaktadır⁷⁵.

Taraflar tahkim giderlerinin tümünden müteselsilen sorumludur (SCC TK md.40.1). Hakem Mahkemesi bu giderlerin taraflar arasında ne oranda paylaşılacağı konusunda davanın neticesi ve diğer koşulları dikkate alarak verir (SCC TK md.40.2).

5- Sorumluluğun Bertaraf Edilmesi

SCC Tahkim Kuralları'nın 42. maddesi Tahkim Enstitüsü ve hakemlerin tahkimle ilgili olarak sorumluluğunun bertaraf edilmesine dair bir düzenleme getirmektedir. Buna göre SCC Enstitüsü kasıt ya da ağır kusuru olmadıkça, tahkimle ilgili eylem ya da ihmâllerinden sorumlu tutulamaz. Hakemler de, ancak kasten ya da ağır kusur ile verdikleri zarardan sorumludurlar.

IV- Uyuşmazlıkların SCC Hızlandırılmış Tahkim Kurallarına Göre Çözümü

Küçük miktartlı ya da basit yapılı, komplike olmayan uyuşmazlıkları SCC Tahkim Kuralları'na göre çözmek zaman zaman, uyuşmazlığın

⁷⁴ Hakem ücreti ve SCC Enstitüsü idarî ücreti, Tahkim Giderlerine Dair Kurallar'daki tarifeye göre uyuşmazlık miktarı esas alınarak tespit edilir. Hakem ücretleri için ayrıca uyuşmazlık miktarına göre değişen minimum ve maksimum değerler belirlenmiştir.

⁷⁵ MAGNUSSON, (dn 21), 57.

niteliği ile bağdaşmayacak derecede pahalı ve uzun süren bir çözüm anlamına geldiğinden, tahkimde sürati arttırmak ve maliyeti düşürmek amacı ile⁷⁶ SCC Tahkim Enstitüsü tarafından kabul edilerek ilk kez 1 Haziran 1995 tarihinde yürürlüğe giren Hızlandırılmış Tahkim Kuralları, daha sonra revize edilerek 1 Nisan 1999 tarihinde yeni hali ile yürürlüğe girmiştir⁷⁷.

Hızlandırılmış Tahkim Kuralları özellikle düşük miktarlı ya da basit yapıli uyuşmazlıklar için düşünölmüş olmakla birlikte, çözümlü için Enstitü'ye başvuruilan belli miktarın altındaki ya da belli türdeki uyuşmazlıklar için otomatik olarak bu kurallara göre tahkim prosedürünün işletilmesi öngörölmüş değildir. Bu nedenle tahkim prosedürünün bu kurallara göre yürütölebilmesi için tarafların bunu açıkça kararlaştırmış olmaları gerekmektedir⁷⁸.

SCC Hızlandırılmış Tahkim Kuralları (SSC HTK), SCC Tahkim Kuralları ile pek çok konuda örtüşmekle birlikte bazı temel farklılıkları içermektedir.

Bu farklılardan biri hakem sayısı konusundadır. SCC Hızlandırılmış Tahkim Kuralları 12. maddenin 1. fıkrasına göre taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça, Hakem Mahkemesi SCC Enstitüsü tarafından atanacak olan tek hakemden oluşacaktır⁷⁹.

Bir sınırlama da tarafların Hakem Mahkemesi'ne sunacağı yazılı beyanların sayısı konusundadır. Hakem tarafından, özel koşullar nedeniyle aksi kararlaştırılmadıkça, davacı dava dilekçesi, davalı da savunma dilekçesi dışında, delillerle ilgili beyanlarını içeren birer dilekçe daha sunabilirler (SCC HTK md.16.5.i). Ayrıca hakem, taraflardan, gerekçeleriyle birlikte netice-i talepleri ve dayandıkları deliller hakkında son bir yazılı beyanda bulunmalarını talep edebilir (SCC

76 MAGNUSSON, *Fast Track Arbitration - The SCC Experience*, http://www.sccinstitute.com/uk/Articles_Archive/Fast_Track_Arbitration_-_The_SCC_Experience/.

77 SCC Hızlandırılmış Tahkim Kuralları için bkz. Yearbook Commercial Arbitration XXIVa-1999, 435; http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/regler/expedited.pdf.

78 MAGNUSSON, (dn 76).

79 Karş. 725 vd.

HTK md.16.6). Tarafların Hakem Mahkemesi'ne sunabilecekleri yazılı beyanların bu şekilde sınırlandırılması, tahkim yargılamasını sadeleştiren ve yargılamanın daha süratli bir şekilde yapılmasını sağlayan en önemli nedeni teşkil etmektedir. Diğer taraftan tüm yazılı beyanların kısa olması öngörülmüş ve bu beyanların hakeme sunulmaları gereken süre 10 iş günü ile sınırlandırılmıştır (SCC HTK md.16.5.ii,iii).

Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre yürütülen tahkim prosedüründe duruşma yapılabilmesi için sadece taraflardan birinin bu yönde talepte bulunması yeterli olmamakta, hakemin de duruşma yapılmasının gerekli olduğuna kanaat getirmesi gerekmektedir (SCC HTK md.21)⁸⁰. Duruşma yapılmasının SCC Tahkim Kuralları ile karşılaştırıldığında daha sıkı koşullara bağlanmasının nedeni de yine yargılamanın daha süratli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaktır.

SCC Tahkim Kuralları'na göre verilen kararların aksine, Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre verilen kararlar, taraflardan birinin bu yönde bir talebi olmadığı sürece gerekçe içermek zorunda değildir. Böyle bir talep ancak kararın verilmesinden önce yapılabilecektir (SCC HTK md.27)⁸¹.

SCC Tahkim Kuralları'ndan farklı olan bir diğer düzenleme de uyuşmazlık hakkında kararın verilmesi gereken süre konusundadır. Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'nda mevcut düzenlemeye göre, tahkim yargılamasında karar davanın hakeme gönderildiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde verilmelidir⁸². Bu sürenin SCC Enstitüsü tarafından uzatılması mümkündür. SCC hızlandırılmış tahkim uygulamasında ortalama karar süresi 108, tahkim talebinde bulunulmasından davanın hakeme tevdiine kadar geçen süre ise ortalama 86 gündür⁸³.

Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre yürütülecek tahkimlerde tahkim talebi yapılırken ödenmesi gerekli başvuru ücreti Hızlandırılmış Tahkim Giderlerine Dair Kurallar'ın⁸⁴ 1. maddesine göre 500

80 Karş. 735 vd.

81 Karş. 739.

82 Karş. 738.

83 MAGNUSSON, (dn 76).

84 Bu kurallar Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'nın ekinde yer almaktadır.

Euro tutarındadır⁸⁵. Hakem ücreti SCC Tahkim Kuralları'nda olduğu gibi uyuşmazlık miktarına bağlı olarak hesaplanırken, burada SCC Tahkim Kuralları'ndan farklı olarak hakem ücretleri sabitlenmiş olup, bir maksimum ve minimum değer arasında taktir söz konusu değildir.

SCC Tahkim Kuralları'na göre yürütülen tahkimlerde taraflar çoğunlukla İsveçli olmayan kişilerden oluşurken, Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre yürütülen tahkimlerde ise taraflar çoğunlukla İsveçlidir⁸⁶. Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre çözüme kavuşturulan uyuşmazlıkların daha çok yerel uyuşmazlıklar oluşu, uluslararası nitelikteki ticarî uyuşmazlıkların genellikle yüksek meblağlı ve komplike olmasına bağlanabilir.

Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre karara bağlanan dava sayısının giderek arttığı gözlenmektedir⁸⁷.

V- Uyuşmazlıkların SCC Arabuluculuk Kurallarına Göre Çözümü

SCC Arabuluculuk Kuralları (SCC AK) Stockholm Ticaret Odası tarafından kabul edilerek 1 Nisan 1999'da yürürlüğe girmiştir⁸⁸.

Arabuluculuk faaliyetlerinde doğrudan SCC Tahkim Enstitüsü yer al-

⁸⁵ Karş. 5, dn 27.

⁸⁶ MAGNUSSON, (dn 76).

⁸⁷ 1996'da 5, 1997'de 7, 1998'de 10, 1999'da 12 dava Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre yürütülürken, bu kurallara göre yürütülen tahkimlerin oranı 2002 yılında %17 oranında artarak, toplam dava sayısının %28'ine ulaşmıştır, bkz. Stockholm Arbitration Newsletter 2000-1, http://chamber.se/arbitration/shared_files/newsletters/SCCI_Newsletter_2000_1.pdf ve SCC Institute Annual Report, 2002, (dn 3); Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'nın ilk kez yürürlüğe girdiği 1995 yılından 30 Nisan 2001 tarihine kadar geçen sürede bu kurallara göre yürütülmek üzere yapılan 72 tahkim talebi bulunmaktadır. Bunlardan 32'si karara bağlanmış, 23 başvuru ise çeşitli sebeplerle reddedilmiştir, MAGNUSSON, (dn 76).

⁸⁸ SCC Arabuluculuk Kuralları için bkz. Yearbook Commercial Arbitration XXIV₁-1999, 448; http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/regler/mediation.pdf.

mamakta, onun bir parçası durumunda olan SCC Arabuluculuk Enstitüsü faaliyetlere nezaret etmektedir. SCC Arabuluculuk Kuralları'nın 15. maddesinde, SCC Arabuluculuk Enstitüsü'nün Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü'nün bir parçası olduğu ve yerel ve uluslararası uyuşmazlıkların SCC Arabuluculuk Kuralları'na göre çözüme kavuşturulmasında ya da bu kurallardan kısmen ya da tamamen farklı bir usule göre yürütülen arabuluculuk faaliyetlerinde yardımcı olmak üzere kurulduğu ifade edilmektedir. Maddeye göre, arabuluculukla ilgili konularda bilgi sağlama da, Enstitü'nün görevleri arasında bulunmaktadır.

SCC Arabuluculuk Enstitüsü, SCC Tahkim Enstitüsü tarafından 3 yıllığına seçilmiş 6 üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu'na sahiptir. Bu kurulun başkanı ve başkan yardımcısı da yine SCC Tahkim Enstitüsü'nce Yönetim Kurulu üyeleri arasından tayin edilir. Başkan ve başkan yardımcısı olarak tayin edilen bu kimselerin hukukçu olmaları gerekmektedir (SCC AK md.16.1).

Olağanüstü şartların varlığı halinde SCC Tahkim Enstitüsü Yönetim Kurulu, Arabuluculuk Enstitüsü Yönetim Kurulu üyelerini azletme yetkisine sahiptir. Bir üyenin istifa etmesi ya da azledilmesi halinde SCC Tahkim Enstitüsü Yönetim Kurulu bu üyenin yerine yeni bir üye görevlendirir (SCC AK md.16.2).

Yönetim Kurulu en az iki üye ve çoğunlukla karar verir. Çoğunluk sağlanamazsa, başkanın oyu kararı belirler. Acele hallerde başkan ya da başkan yardımcısının Yönetim Kurulu yerine karar alma yetkisi bulunmaktadır (SCC AK md.17).

SCC Arabuluculuk Enstitüsü Yönetim Kurulu kararları nihaîdir ve Tahkim Enstitüsü tarafından gözden geçirilemez (SCC AK md.17).

Arabulucu tarafsız ve bağımsız olmak zorundadır (SCC AK md.1.1). Kendisine arabuluculuk teklif edilen kimse tarafsızlığı ve bağımsızlığı hakkında haklı şüphe uyandıracak her hususu ifşâ etmekle yükümlüdür. Tarafsızlığı ya da bağımsızlığı konusunda şüphe yaratacak bir durumu öğrenen arabulucu derhal yazılı olarak tarafları bu durumdan haberdar etmelidir (SCC AK md.2).

Taraflar aksini kararlaştırmadıkça bir arabulucu, arabuluculuk konusu ile ilgili herhangi bir tahkim yargılamasında hakem olarak yer alamayacaktır (SCC AK md.1.2).

Taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça arabuluculuk süresi 2 aydır. Buna göre arabuluculuk faaliyetleri, uyuşmazlığın arabulucuya tevdiinden itibaren iki aylık süre içerisinde sona erecektir. Arabulucunun talebi üzerine bu süre SCC Arabuluculuk Enstitüsü tarafından uzatılabilir (SCC AK md.11.1).

Gizlilik, arabuluculukta önemli bir ilkedir. Taraflardan birinin talebi üzerine arabuluculuk sırasında sunulan her türlü belge ya da başka materyaller, bir örnekleri alınmaksızın, bu belge ya da materyali sunmuş olan tarafa iade edilir (SCC AK md 3.2). Taraflardan birinin talebi üzerine arabuluculuk sırasında tutulan her türlü not, arabuluculuk faaliyeti sona erdiğine ortadan kaldırılır (SCC AK md.3.3).

Arabuluculuk, SCC Arabuluculuk Enstitüsü'ne arabuluculuk talebinde bulunulması ile başlar. Taraflar ve vekilleri ile ilgili bilgileri, uyuşmazlığın özetini ve tarafların arabuluculuk konusunda anlaşıp anlaşmadıklarına ilişkin beyanı içeren bu talep taraflardan biri ya da her iki tarafça birlikte sunulur (SCC AK md.4.1.i,ii,iii). Taleple birlikte 400 Euro tutarında bir başvuru ücreti ödenecektir (SCC AK md.5.1). Başvuru ücreti arabuluculuk talebinde bulunulması sırasında ödenmediğinde, SCC Arabuluculuk Enstitüsü ücretin ödenmesi için bir süre belirler (SCC AK md.5.2).

Arabuluculuk talebini taraflardan yalnızca birinin yaptığı hallerde, diğer taraf bu talepten haberdar edilerek, kendisinden arabuluculuk faaliyetlerine katılıp katılmayacağını beyan etmesi istenir (m.4.2). Burada işin niteliği gereği, ancak diğer tarafın iştirakinin sağlanması durumunda, arabuluculuk faaliyetine devam edilebilecektir.

Taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça, SCC Arabuluculuk Enstitüsü tek arabulucu tayin eder. Arabuluculuk Enstitüsü arabulucunun tayininden önce tarafların görüşlerini alır (SCC AK md.6.1). Tarafların, bir kimsenin arabulucu olmasını birlikte teklif etmeleri halinde, bu kimse SCC Arabuluculuk Enstitüsü tarafından arabulucu olarak tayin edilecektir (SCC AK md.6.2). Birden çok arabulucu tayin edilecekse, taraflar aksini kararlaştırmadıkça, her bir taraf eşit sayıda arabulucu seçecektir. Arabulucu sayısının çift olmadığı hallerde de SCC Arabuluculuk Enstitüsü, başkan olarak hareket edecek bir arabulucu tayin eder (SCC AK md.6.3).

Görevini gereği gibi yerine getirmeyen arabulucu, SCC Arabuluculuk Enstitüsü tarafından azlederek, yerine yeni bir arabulucu tayin edilir

(SCC AK md.7.1). Arabulucunun azlinden önce Arabuluculuk Enstitüsü'nün tarafların görüşlerine başvurması gerekmektedir (SCC AK md.7.2).

SCC Arabuluculuk Kuralları md. 13'e göre arabuluculuk giderleri; arabulucunun ücreti, SCC Arabuluculuk Enstitüsü'nün idarî ücretleri ve arabuluculuk faaliyetleri sırasında arabulucu ve SCC Arabuluculuk Enstitüsü tarafından yapılan masrafları içerir (SCC AK md.13.1) ve Arabuluculuk Enstitüsü tarafından, başvurunun yapıldığı tarihte yürürlükte olan Arabuluculuk Giderlerine Dair Kurallar'a göre tespit edilir (SCC AK md.13.3).

Taraflar başka türlü kararlaştırmadıkça her bir taraf arabuluculuk giderleri avansının yarısından sorumludur (SCC AK md.8.2). Arabulucunun verdiği bilgiler doğrultusunda, SCC Arabuluculuk Enstitüsü, arabuluculuk faaliyetlerinin devamı sırasında bir ek miktarın ödenmesine karar verebilir (SCC AK md.8.3). SCC Arabuluculuk Enstitüsü arabuluculuk faaliyetlerine devam ederken ya da sonrasında giderleri karşılamak üzere avanstaki faydalanabilir (SCC AK md.8.4). Arabuluculuk giderleri avansının yatırılmaması ya da eksik yatırılması halinde, uyuşmazlık tamamen ya da eksik ödenen miktar nispetinde kısmen reddedilir (SCC AK md.8.5).

Arabulucunun tayini ve giderler için avansın ödenmesi ile SCC Arabuluculuk Enstitüsü uyuşmazlığı arabulucuya tevdi eder (SCC AK md.9).

Arabulucu tarafların isteklerini de dikkate alarak uyuşmazlığı süratli ve etkili bir çözüme ulaştıracak şekilde arabuluculuk faaliyetlerini icra eder (SCC AK md.10.1). Bu faaliyetin icrası sırasında taraflara davalarını sunmaları için yeterli imkân verilmelidir (SCC AK md.10.2).

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın arabuluculuk yoluyla çözülemeyeceğine inanan arabulucu, taraflara başka uyuşmazlık çözme yöntemleri önerebilecektir (SCC AK m.10.3). Taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça arabuluculuk faaliyeti uyuşmazlığın arabulucuya tevdiinden itibaren 2 ay içerisinde sona erecektir. Bu süre, arabulucunun talebi üzerine SCC Arabuluculuk Enstitüsü tarafından uzatılabilir (SCC AK md.11.1). Arabuluculuk ya taraflar arasında yapılan bir sulh anlaşmasıyla ya arabulucunun taraflara ve SCC Arabuluculuk Ensti-

tüsü'ne, arabuluculuk faaliyetlerinin uyuşmazlığı çözüme götürmesinin olası görünmediğini bildirmesiyle ya da taraflardan birinin arabulucudan arabuluculuk faaliyetinin sona ermesini yazılı olarak talep etmesi üzerine sona erer (SCC AK md.11.2).

Taraflar sulh olduklarında, arabulucuyu hakem olarak atayarak, sulh anlaşmasının bir tahkim kararı olarak kaleme alınmasını sağlayabilirler (SCC AK md.12).

VI- Uyuşmazlıkların SCC Sigorta Tahkim Kurallarına Göre Çözümü

SCC Tahkim Enstitüsü Sigorta Tahkim Kuralları (SCC STK), sigorta ve reasürans ile ilgili uyuşmazlıkların daha etkin bir şekilde çözümü amacıyla, Stockholm Ticaret Odası tarafından kabul edilerek 1 Nisan 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir⁸⁹.

Uyuşmazlıkların çözümünde Sigorta Tahkim Kuralları'na başvurulabilmesi, ya bir sözleşmede veya sigorta poliçesinde tahkim klozu formunda ya da ayrı bir sözleşme ile tarafların bu yönde anlaşmalarına bağlıdır. Taraflar, konusu sigortacılıktan farklı olan uyuşmazlıklarla ilgili tahkim prosedürlerinde de, bu kuralların uygulanmasını kararlaştırabilirler. Sigorta Tahkim Kuralları, SCC Tahkim Kuralları ve Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'nın birlikte uygulanması konusunda esneklik sağlamaktadır (SCC STK Giriş).

Bu kuralları, SCC tarafından kabul edilen diğer kurallardan ayıran özelliklerden biri, prosedürlerin yürütülmesine nezaret edecek Yönetim Kurulu'nun farklı bir şekilde teşekkül etmesidir. Sigorta Tahkim Kuralları'nın uygulandığı hallerde, SCC Enstitüsü Yönetim Kurulu Stockholm Ticaret Odası Müdürler Kurulu tarafından 3 yıllığına atanan 8 üyeden oluşur. Müdürler Kurulu, SCC Enstitüsü Yönetim Kurulu üyeleri arasından bir başkan ve bir de başkan yardımcısı seçer. Başkan ve başkan yardımcısı hukukçu olmalıdır. Üyelerden üçü sigorta endüstrisini ve üçü de sigortalıları temsil eder (SCC STK md.2).

Yönetim Kurulu kararları, başkan, başkan yardımcısı ve en az 2 üye

⁸⁹ SCC Sigorta Tahkim Kuralları için bkz. http://www.sccinstitute.com/_upload/shared_files/regler/insurance.pdf.

nin oyu ile verilir. Bir karar verileceği zaman, sigorta endüstrisi ve sigortalıları temsilen eşit sayıda üye toplantıya katılmış olmalıdır. Kararlar çoğunlukla verilir, çoğunluk sağlanamadığında başkanın oyu kararı belirler (SCC STK md.2).

Taraflarca başka türlü kararlaştırılmadıkça tahkim Hızlandırılmış Tahkim Kuralları'na göre yürütülür. Ancak davanın karmaşıklığı, uyuşmazlık miktarı ve diğer koşullar dikkate alınarak, SCC Enstitüsü tarafından, SCC Tahkim Kuralları'nın uygulanmasına karar verilebilir. Tahkim Kuralları'nın uygulanmasına karar verilmesi halinde, SCC Enstitüsü, Hakem Mahkemesi'nin tek hakemden mi yoksa üç hakemden mi oluşacağı da belirler (SCC STK md.3).

Sonuç

Uzun yıllara dayanan tecrübesi, politik bağımsızlık geleneğinin etkili olduğu bir coğrafyada bulunması, Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü'nü, özellikle doğu-batı ticarî uyuşmazlıklarının çözümünde tercih edilen, önemli bir kurumsal tahkim merkezi haline getirmiştir. Doğu ve batı arasındaki hukukî ve siyasî sistem farklılıkların giderek azaldığı günümüzde dahi, SCC Tahkim Enstitüsü popülaritesini ve önemini yitirmiş değildir.

Enstitü tarafından uyuşmazlıkların çözümü için kabul edilmiş olan kuralların çeşitliliğinin de, uyuşmazlıkların türü ve miktarına göre taraflara seçim olanağı sağladığı görülmektedir.

Uyuşmazlık çözümü için farklı kuralların uygulanabilmesindeki esneklik, bu kuralların içerdikleri düzenlemeler bakımından da söz konusudur. SCC kuralları çok detaylı düzenlemelere gitmeyerek, hem hakemlerin uyuşmazlığın niteliğine ve koşullara uygun bir şekilde prosedürleri yürütmesine imkân vermekte, hem de pek çok konuyu tarafların iradesine bırakarak, tahkimin bünyesine uygun düşen irade serbestisi ilkesinin hayata geçmesine olanak tanımaktadır.

Tüm bu açıklanan nedenlerle, SCC Tahkim Enstitüsü bir uyuşmazlık çözüm merkezi olarak gelecekte de önemini korumaya devam edecektir.